

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse regulat[u] de 2 ori, si F[oi]ea una data pe se[ptem]mana, ad. Mercurea si Sambet'a. — Pretiulu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumatate anu 5 fr. austr. in laintrul monarhiei. Pentru tieri straine 15 f. pe unu anu seu 45 doidicceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoria. Se prenumera la tot[e] postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust. Taps'a se cere inainte.

Nr. 61.

Brasovu, 4. Augustu 1861.

Anulu XXIV.

Despre scóle si limb'a latina.

(Естрактъ динпр'о коеенондингъ таи янгъ.)

Ез ня амъ зицѣ пічі одатъ, квакъ din шкѣлеле Трапсілваніеши ale Унгаріеи ня ар' фі ешітѣ бътені фъръ пічі о жтіїпдъ, карій адикъ аж трекватъ пріп тóте класеле ка ші къпеле пріп апъ, ші варъш de ачеia, деспре карій роmъпвлѣ зіче, къ е бръпъзъ бъпъ, пътмъ се цине днп бърдзѣфъ де къпе. Аж фостѣ ші маі пainte д-етѣ фечорі do аї лаі Бапі-гата, карій аж пръбатѣ аверіле пъ-ріпцілоръ днп картофоріе, къ фетел ші аж dormitѣ попы днптреці пе білардеle каfепелелоръ. Есте днпсь днптре акът ші атвпчі ачеа діферіпцъ есепдіаъ, къ маі пainte (адикъ кат пъпъ пе ла 1845) тіперімій школястічє днп ера опріте форте стржпсѣ ші съб педенцісъ греа маі твлте петречері, каре астѣзі ня се днпѣтъ отѣденцілоръ днптръ nіmікъ; ашea de еко. теревѣл la театръ, ла валврі, днп каfепеле, траслѣ къ піпа се педенциаъ пе атвпчі totd къ карчерѣ ші къ поте реле din моралітате; астѣзі тоці бълошій фреквентезъ театрврі, валврі ші кърчше, коні de 12 anі трагѣ къ цігара пъпъ і апукъ фрепензіа сеb се вскъ пе пічоре. Ші пеп-іръ че ашea? Пептракъ впеле ка ачестеа ажкпсеръ ка съ фіе de кон топ, днкътѣ пъріпцілоръ ле есте рашіне de domпішорій лоръ чеl кълтіваці. Де аічі вртмѣзъ, къ капетеле амегіте de не-сомнѣ mi de тъвакѣ къндѣ e diminѣда днп шкѣль ня се маі потѣ окапа къ штіїпце серібсе. Ашea ез днпъ есперіпца че ам фъ-кватѣ днптречілоръ тіперімій школястічє афлъ, къ токта ші репъ-шіреa de акът днп лімба латіпъ пе віне пътмъ dela методылѣ челѣ подъ, чи віне маі вжртосѣ dela edukaciønea модерпъ, каре ня lасъ пе тіперіме ка съ се окпе къ лакврі преа серібсе. А-пої zѣd limba латіпъ чере впѣ страдиш днкодатѣ ші днделзпгатѣ, ла каре пічі днпсвіл впїї професорі n'aж ръбдare дестзль.

Даръ че не пасъ поъ de alte naціонї, каре джї боръ съра
кът ле ва плъчеа а тънка. Нои съ сокотівъ, къ фъръ літва
латіпъ чеа клаоікъ, адікъ вреамъ съ зікѣ, фъръ къпощтере din
оріціале а тутроръ в істі ері і оръ класічітъї латіпъ дела
Плагтус ші Терепціс пъпъ ла Селека ші Тацітус, вомъ пъціо
фортъ ръбъ, ші къ літва постръ националъ, ші къ тнайтареа по-
стръ дн кълтъръ ші дн лібертате. Декъ шондаво - ромънї дн
periodичъ din 8ртъ — de 40 ani — алд кълтъреі лоръ ну ар фі
despreцітъ klacіchitatea, прекът аз despreцітъ'o, креде Domnulъ
тегъ, къмъкъ астъзі ар фі твлтъ таі пъдіпъ суперфіциалітате сар-
бъдъ, твлтъ таі пъдіпъ de ачея, каріл даі къ барда дн япъ,
кът ші бтені фъръ пічі впъ карактеръ, despre каріл въкрем-
штені зікѣ, къ ну супт пічі къні пічі о гарі. Ши зъд стъдівлъ
Ораціонілоръ лві Чічero ші Чесаръ ера съ філозоfіеze пътъръмъ
флекарілоръ сеё гварілоръ песпълате, пекъліте, de каре пічі катереле
ну супт къ тотвъл скътіте.

Е ё ашќ сокот къ пои съ не орвпкътъ варъш къ тогъадин-
сълъ по ствдівлъ літвей латине *).

Оаменії зікѣ не да поі, квткъ фпвъцареа літбелорѣ класіче
нъ побѣ таче фпнаптаре, din какъсъ къ снпгемѣ сіліцѣ а фпвъца
таі ънтеів літбеле патріеі ші алте літвы modepne. Еѣ крепѣ въ
бченії н'аѣ дрептате la ачёта. Че е дрептѣ, нъ да тої пегіо-
енії ші гъгъвцій ле есте data ка съ фпвъце літвѣ класіче, ші поі
штімѣ, квткъ фп зімелю снпгемѣ Ieronimѣ, не къндѣ ачестѣ пъ-
рінте се апѣкасе а традаѣе din поі Тестаментъ поѣ, тре-
чea de о рапітате фптрѣ фпвъцадї de атвпчї, квткъ Ieronimѣ
штія патрѣ літвѣ, адікъ афаръ de латіна ші еліна фпкъ дозъ
ръсърітene. Къ тóте ачоотеа фп тімпнріле постре тіпарвлѣ, фп-
наптареа штіпцелорѣ граматікале ші а лекеікографіє, конлокві-
реа diферітаторѣ попоръ хпеле къ алтеле, фплеснріеа de а кон-
верса зпнї къ алдїї, снпт totѣ атътеа капаle, не каре тіперітмеа
de чева талентѣ не мъргъ брекаре сілінцъ фші побѣ къштіга къ-
поштіца літвілорѣ modepne, фпкътѣ апоі съ'ї ръшънр тімпн de
ажноѣ пептрѣ фпвъцареа кътѣ се побѣ таі depлін а літвѣ ла-
тине. Есте фпль о воль а секолвлѣ пострг къ се афль о маре

^{*)} Ноi din партene овсервътъ аiчi пътai аtъta, къ сарчiна ачеста
кадe маi въртосъ пе цимнaciile dela Блажъ, Беiшъ, Брашовъ шi къ аче-
стгiа пъ'i маi есте ергатъ а ръмъпe цимнaciю тiкъ. Ped.

Ped.

тваждите de шарлатані, тештері-стрікъ, дишельторі de тімпшши
де баші, каріл тіншескъ пъріпцілорш ші копійлорш, къ кѣтаре лімбъ
діяль кѣтаре методъ се поїтіе діпвѣца dékъ ну 24 бре, не-
смінтітіе діпсъ ну 24 de zile сеё лекцію. Къ ашае чева dedаш
не downшорі ші domniшбре, не кокопаші ші кокопіде, ка діп-
вѣцътка съ о аівъ de о петречерен ші съ аштене, ка формеле
ші 20 а 25 mil квантіе dintр'о лімбъ сеё алта съ li се тбрне
діп креері ка къ леіквда (Trichter) не брекі діпльзітрз; діп локш
съ лі о сппнъ din капулъ локулі; Мъ вѣаете, съ ну о іаі de
гламъ, а діпвѣца о лімбъ ну сеитъпь пічідекът къ жокулъ de по-
піче, чи тз dékъ врел съ о діпвѣци, съ лаші фракулъ цігара ші
петречеріле de zi ші de поїтіе; съ те ції отржпсъ de zica лжі
Орапії:

Qui cupit optatam cursu contingere metam

Multa tolit se citare puer sudavit et alsit

W. H. G. T. 1900-1901

Abstinuit Venere et vino.

Ла поі літба цертаю щі впгэрэокъ се поть днвъца не злі-
целе орашелоръ щі сателоръ амегекате, кум щі не ла школе,
еаръ літба латіпъ се поте днвъца нымай дн школе.

Мai ȳп сквртѣ, крединда mea таре шi пекiттiтъ есте, кiмъ
din naçiunea рошъпъ пiтai ашea сe ва алеце ыпъ попорѣ demin
de o сорге твлтѣ mai ыпъ mi de ыпъ алтѣ рапгѣ ȳпtre попo-
ръле европене, дéкъ токшя Фрютеа тiперiтii постре сe ва артика
къ тóте пiтерiлe пe клаcиcитatea латiпъ; пiтai ачестa e ȳп старe
de a пe ȳтвiлi карактерe фiрme, ораторii къ роствлѣ Ферти-
къторѣ шi дiвiнгъторѣ, съфлетеле eroiче de ale ixi: Като, Чесар,
Брютс, Кассiс, decnpre каре квltvra чea спoйтъ a глötелорѣ din
зiделе постре п'шi пóte фачe пiчi o ытврѣ de idez.

•Amă după ce în iunie sărbători sărbătoarea de naștere a lui Iosif Stalin, în cadrul unei manifestări organizată de către Comitetul Central al Partidului Comunist din România și Consiliul de miniștri, în care au participat 1000 de invitați, inclusiv reprezentanți ai partidelor și organizațiilor de masă, precum și reprezentanți ai ambasadelor străine.

Апропо къ бешеи de специалігате! Оаре че с'ај фъквтъ атъці ісрішти рошъні, къці аѣ тиа въщатъ фіе ші пътмай dela 1835 днкбоче, адикъ dela dieta чеа спартъ къ баюпетеле? Партеа чеа пътмай шаре a lopж паре къ ар фі интратъ пріп пътънітъ; еа пъ есте піквірі. — Зпії кредѣ къ твлці din еі аѣ треквтъ дн алте кастре. —

Din protocolulu siedintielor universității din Sibiu în anul 1861.

(Urmăre din Număr 10)

(Urmare din Nr. tr.)

VI. Siedintiä din 6. Iuliu 1861.

Dupa autenticarea anteprotocolui cetește Gull relatiunea comitetului, cu care s'au asternutu ordinea casei de ști, si face desluçiri despre pușetiunea comitetelor la compunerea ordinei. Acăsta relatiune in sine mai cuprinde nisce proiecte in privint'a impartirei localitatilor, aplicarea manipulantilor, si dice in sfersitu ca „senatul judiciștilor a universitati s'ară poté compune din aceia consiliarii c. r. de apelatiune, cari dintre sasi se afla in disponibilitate, si cari s'au si declaratu, ca voliescu a primi functiunile acestea.“

Papu face cu privire la acestu proiectu caseti cunoscute, ca elu la asia ceva nu se poate invoi nici un'a data, pentru ca nu puté pricpe ou ce dreptu ar' aduce universitatea compusa diu deputati alesi prin poporu tocma cu acela scopu de a lucrá tóte care suntu de asia lucru insusi, membri streini, de care comitenti loru nu sciu nemica, la mediulocu; apoi o fapta că aceast'a aru semená mai multu la sisteme. m'a cadiuta, că la aceea prezenta constitutonală. — Totu de opiniuinea ast'a au fostu dep. br. Amadtheiu, M. Courad si alti, si in urmarea desbaterii au cadiutu proiectulu de octroirea consiliariilor c. r. sasi cu totulu.

Si s-au hotarit ca eintre DD. disponibili carii voiesc a lucră fara plata, se se ieșe doi secretari pentru senatul judiciar și manipulanti trebuinciosi. S-au mai facut următoarele concluse:

Siedintie legislatórie uadministrative se voru tiené regulatu Lunea si Sembata, éra acelea judecatoresci Merourea.

Publicitate pentru aceea d'anteiu, incredintandu modalitatatile intrari presidiului!

Intrarea stereografulor la sedintele publice. Publicarea acestor
si a pertractarilor in genere.

Motiunea dep. din Sigesóra, care suntu prin instructiune obligati de a pretinde in prim'a sedint'a imultirea uni versitatii prin ablegarea de 4 deputati din siesece care scaunu, cu aceea conditiune, ca parna ce nu se va conchiesa universitatea inmultita nici se nu se pretezde nemica, su numai de dep. din Sebesiu Gr. Popu (Domsia se crede ca nu au observatu motiunea) cu tota caldur'a spriginita, doveindu acestu dep. ca in ce mare interesu pretins'a imultirea natiunei sasesci, care dupa cum forte nimeritu au observatu D. praeside in ordinatiune convocatore, are de a se consulta despre intrebari de vietia. —

Domsia pretinde inaintarea scaunelor orestiene immedite după ale Sebesienilor, motivându-acăsta pretensiunea necesară și dreaptă cu aceea impregiurare favorabilă, ca dela ultimă sădintă a universitatii pană la conchiemarea ei prezenta, să-ău redicatu opidulu Orestia la rangul de cetate libera regia! (sgomotu între sasii.)

Comeșulu se reculege danteiu și observădea ca nu se pote strică ordinea vechia.

Popu: Intrebă pe on. universitate, ca orele pe cetelemeiu său asiediatu scaunele estea în giurul mesei, ori dora nu după rangulu ora-sielor să alu opidelor??

Comesulu si ceilalti in locu de a responde, provocara pe Domsia se'si faca proiectulu in intielesulu ordinei in scrisu, apoi se va luá la desbatere.

Domsia cu unu glasu patrundietoriu, pretinde că se se dechiare-
diu universitatea numai decatul, ca voiesce a recunoscere actulu sanctio-
natu prin Majestatea sau ba?

Popu vediendu confusiunea casiunats, reflectédia la Domsia ca asia ceva nici nu se nóté trage la indoială!

(Va urmá)

Motii si congregatiunea generala a comitatului Alba inferioare.

Poporulu romanu din comitatulu Albei inferiore cu inteleghint'a s'a preste totu, si in specie poporulu romanu si inteleghint'a s'a din muntii apuseni de repetitive ori sia descoperitul dorintiele s'ale in privint'a reorganisarei constitutionale a comitatului. Densulu nu a recunoscutu neci va recunóisce pre diregatorii denumiti de Istr. Sa D. comite supremu, séu alesi de comitetulu intregitu din 1848 — care pentru noi e nula — ci pre cei de acum fungenti ia primitu nu cá pe alesii sei, ci cá pre alesii Domnului comite supremu la expres'a promisiune a Domnieis'ale — ca in trei, mai multu patru septamani se va tiené congregatiune generala.

Aceasta promisiune a Illustratiatei Sale Domnului comite supremu in locu de a o vedé realisata si in locu de a ne vedé dreptele nòstre postulate baremu in parte impleuite, ne vedemu din di ce merge totu mai tare inselati si vatemati in dreanturile nòstre.

Noi ne miram cu ce mai cugeta fratii magiari si ce planuri de
față mai tiesu, candu cu ocazia conferintei din urma tienuta in
Ajudu toti români cu partea cea mai mare a fratilor magiari — a-
fara de unii aristocrati — sîau esprimat dorința de a se tienere o
congregatiune generală, si totusi aceasta dorința comuna inca neci pa-
na adi nus'a realizat.

Atata scimu, ca Illustr. Sa D. comite supremu a facutu dispositiuni, ca fia care comună se aléga si tremita cate doi deputati sub pretestu de a se tiené congregatiune generala.

Aceasta dispositiune a Ilustr. Sale pre noi muntenii nu numai ca nu nea odihnitu , ci din contra nea intristatu forte multu; ca-ce prin aceea se vede dreptulu poporului preste totu , sia acela romanu, sia magiaru seu de ori ce alta natiune, periclitatu, ba chiaru calcatu in piciore.

Ce a luatu de cincisura D. comite supremu la o asemenea dispozitie, nu scim neci ca pricepem; de ore ce in poterea dreptului, ce dupa constitutiunea tierei si diplom'a imperatresa din 20. Octombrie a. tr. ni se cuvine, ne compete de a ne alege diregatorii comitatului de totu pre o alta cale mai libera si mai constitutionala Pote Illustr. Sa la o astufeliu de convocare a congregatiunei generale a luatu de baza legea din 48 pentru Ungaria? noi inse si aceasta o intielegem de totu in altu tipu; — pentruca 3—4000 nenobili neci decat se potu considera cu dreptulu de alegere alu unui singuru nobilu, cu atatu mai pucinu cu alegerea de reprezentanti comunali numai cate doi din o comuna catu de mare. — Deci deca nu se voru luá alte mesuri mai libere si mai constitutionale in reseptulu convocarei congregatiunei, precum: convocarea tuturor nenobililor seculari si eclesiastici onora-

tiorii, apoi toti, cari platescun unu censu de 5 fl. v. a. si in urma reprezentantii comunelor baremu dela 100 fumuri unulu, — noi asemenea deputati nu vomu tramite, neci vomu cunosc o astuzie de congregatiune de constitutionala si legala; ci ne vomu incercá alinarea durerilor noastre pe calea legala la Maiestatea Sa Imperatorele dela singuru care acceptam manifestarea adeverului si a dreptatei. (Prea tardiui atunci, manecati desu de deminézia. Red.)

Cu mare durere amu intielesu si observatu mai incolo, ca D. comite supremu — seuitandu ca totulu de datoria ce dupa pusetiunea Illustratotii Sale aru ave fația cu demnitatea unei natiuni recunoscute — a natiunei romane — se adresese catu catra poporu statutu catra organele siesi supuse, precum suntu: judii si subjudii cercuali, in limb'a magiara; de si ei precum si totu poporulu din acestu tienutu suntu romani. Noi in aceast'a nu potemu vedé altuceva, decatu calcarea in piciore a celor mai sante drepturi ale nóstre; deci ne dechiaramu: ca pre venitoriu nu vomu mai primi nici vomu suferi oá judii si subjudii nostri cercuali se primeasca dela D. comite supremu ordinatiuni, neci se corespunda cu noi si Illustritatea Sa in alta limba decatu in limb'a romana. — Prea aspra proba faceti Domnilor cu patientia nostra! —

Pretindemu mai incolo, că și solgabiraii nostrii fiindu romani se respectedie mai multu limb'a romana decatul insusi demnitatea loru de „domni“ (terminu de vorbire intre motii), că se nu li se dica cumva „honores mutant mores“. — Apoi se scie, ca limb'a e tesaurulu na- tiunei, déca nu ni se respectédia limb'a de susu pana josu, dieu neci serman'a nôstra natiune nu ne este neci catu de pucinu respeptata! si responsabilitatea urmarilor o aruncamu pe gatulu celoru asupritori cu cerbicia. —

Domniloru ! Unu adeveratu romanu totudeauna si sub ver-ce impregiurari fatale mai multu 'si pretiuesce limb'a decatu vieti'a; pentru ca atatu in tempu de marime nationala/a, catu si in suferintie limb'a singura 'i este mangaarea, vieti'a si esistinti'a s'a de rompanu !

Totu aceste ale noastre dorintie formulanduse intr'o adresa s'au trimis proovediute cu nenumerate subscriptiuni — prin o deputatiune in 30. Iuliu a. c. Illustratiei Sale D. comite supremu Georgiu Pogány.

Adunantia comisiunei centrale in districtulu Fogarasiului.

(Jacheiere die Nr. 15.)

Шiedinu din 19. Іхліз а. к. Ізвестітатеа Са D. къпітанъ съ-
премъ провокъндъ не D. потаріз съпремъ съ четескъ протоко-
ляз shiedinu din zioa трекътъ, афъ de респѣнсъ, къ ачела пъ
е гата de севърштъ, din какъсъ къ, фиindъ D. потаріз къ тѣлте
оквѣдъ, пълъ іерпъ тимпълъ алъ поте гъті. D. потаріз се робъ
ка съ се denemeакъ о комісіоне веріфікътъре.

Ли ұрта ачестеіа пропгне D. къпітапқ супремъ denstmipea знеі атарі комісіні, каре се веріфіче нұ пытai протоколлă de iepi, даръ ші өлеі de астъзі, ші de ва чере требіпца ші өлеі din zіза ұртътбре, басындыші пропгнереа по челе ұп тодылă ачеста ұптетпілате ұп Алба-Івліа, ші кіарқ ші ұп Фогърашів кә о-касіспеа adspnanci dictrikттале съб пресіділă D. komicarів рец. Andrianov ұп 13. Маіз a. к. Ачесте пропгнере дреантъ а D. къпітапқ супремъ, ка орі ші каре алтъ, нұ скъпъ а нұ фі атакать de франци mariapі ұптр'ылă топқ атъта de гросолапқ ші вътъшъзорів, ұпкътъ требе съ зікъ чіпева, къ пытai етікста mariapі-лорд din Фогърашів пôте съ продыкъ ашиа чева. Мъртвісескъ орі ші чіпев, каре ва авé ұп cine пытai өлеі таі шікъ сімдікъ позілă, дыпъ каре реглі але ғылмай квийпде ұші пбте арога чіпева дрептапқ а ворі фауъ къ үпш шіефі алж үпші diotrikтъ, ші къ о атаре adspnanci шіеziжndă пре окагпк ші ғылжndă къ пытапқ ұп масъ, ұптоктай ка къндă с'ард афла ұптр'о кърчіш? Еатъ че зіче Domполлă Fülop: Нотарізлă аре а се трауе de локъ ұптр'о одай сепаратъ ші се гътёскъ протоколлă de ері, ші пыпъ а-тпчі чеңелді тетбрій аі комітатын аж се аштепе! Да ачеста се педікъ D. B. Кірілъ, спріжинітъ de maiорітате, ші чере denstmipea знеі комісіні веріфікътбре, ұптоктай дыпъ кът еа фі проп-насъ de Ілбетр. Са, zikжndă, къ дікъ с'ад потытъ фаче ачеста къ протоколлă adspnapei din 13. Маіз a. к., де че се нұ съ пбтъ фаче ші актам; че съ цкпе de веріфікареа протоколлă de ері, зіче Рев. D. вікарів, ачела печі къ с'ард поте веріфіка de франци mariapі, de орө че еі пъръсісеръ adspnapea. D. къпітапқ фаче а-кът ұптребареа, къ де че пърере е maiорітатеа? Съ аштепе ұптребареа комісініе пыпъ къндă потарізлă ва гъті протоколлă de ері, сеd съ се denstmeackъ о комісініе спрэ веріфікареа прото-колллай shiedinцелорд? Maiорітатеа еклатаңтъ а комісініе чен-трайде чере denstmipea комісініе веріфікътбре. Комісініе се де-псті ұндатъ. Дыпъ ачесте ұптиnde D. Іргаціе Брест D-лігі пота-різ үпш протестъ, събскріс de маі талді тетбрій ғылгы ші рé-негаці, ұп контра 14кұрпилорд shiedinцелі de ері, каре четіндісе

се лъжъ да протоколъ. Се четиръ да пропънерае Інстритатеи Cale епистоле до прпн комитате адресате кътъръ кошітскълъ чентраде. Динтре челе тълте адъчетъ пътна вна до пъблікъ ка „curiosum“ ші апътъ епистола комітітълъ скавпълъ Odъrхеis ddo. З. Іспів 1861 №. 81, до каре съ четі къ пе комітітатеа de аколо пъ о аж фіффрікошиат'о телеграммъ de опріре до прівінца алецеріл депітацилоръ да dieta din Неста; дънса шіаъ алеесъ de пош депітацилъ съл, ші провокъ кошісінпеа дістриктълъ ачесткія да асеменпеа фапте. Minspatъ провокаре! ші лъзда біль фаптъ! Комісіонеа ізъ да къпоштіцъ ачеа провокаре къ чеа маі маре пепильчере. Езъ четіреа епістолелоръ теторате, се pedikъ виъ ренегатъ зіскандъ: къ джонсълъ фіндъ de (ашіа пътиш де елъ) конадіоалії зеі mariарі ділкірімінатъ, къ ділпреонъ къ Domnълъ Enіedi аръ фізатъ парте да актълъ алецеріл de ері, съ веде оілітъ а ділтінде пъ протеотъ до окрісъ, до контра алецерілоръ, каре се ші лъжъ а протоколъ събскріюш de Domnълъ Enіedi. D. Іакабъ діл-інде виъ протестъ до контра комісіонеа веріфікаторе. — С'аѣ хотържътъ зпіформа сервіторілоръ дістриктълі, каре ва фі костълълъ рошжпъ, асеменпеа фачереа de треі сіциле але оіфіціолатълъ істріктъліе, къ ділскрішінпеа рошжпъ: „сіцилълъ побілълъ діст-ріктъ алъ Фогърашълъ 1861.“ Съ ділпърдіръ жъзгій черквамъ дънъ рактърі. С'аѣ хотържътъ виъ саларія апкалъ пептре събжжзій чер-зані de 250 фр. в. а., пептре kondыкъторілъ пандірілоръ de 00 фр. в. а. Къ ачеаста съ ділкісе шіеддинъ din 19. Ісліз а. к., рмеазъ чеа din 20. Ісліз ші хотъдеодатъ фіналъ. (Ва зрта.)

УНГАРИЯ. Проектълъ de адресъ. Допъче ачеа пар-
итъ а касеи де път тацілоръ, каре се пътеште а ресолюціонї,
и шедицеле секрете але касеи се абътъ дела опинізпее са ші
е фвои ка ръсппвслъ дестінатъ а се факе ма преа-
налълъ рескріптъ съ тёргъ еаръші ип формъ de адресъ,
адрептълъ кътръ рецеле, апои прекът възгръмъ din Nr.
р. D. Франчукъ Deakъ ип чети проектилъ съб. №маи Dzeб
итіе ші квпоще ачелое че воръ үрта престе Унгария, Трансі-
аніа ші Кроациа къ церіле сорорі, din атъта пефріцелещре че
е паре a domni иптре deckicеле dozъ diete — а Унгаріе ші а
кроаціе — ші иптре тронъ, ші еаръші иптре еле ипселе; —
озъ ип totъ касвълъ пі се кввіне а үртърі фавтеле комп'юнітє
и — déкъ се поте а траце ипвъзътъръ din тржпселе. Токма
ептръ ачеаста пі се кввіне ші поъзъ, ка din ачелъ актъ пзблікъ
оъ съ квпощетълъ ипкай пърциле Іесепціале иптръ totъ квпрін-
зълъ лоръ. Ачелеаші ар фі үртътбреле:

Мајестатеа Востръ Йтпърате ші Рече!

Дєпъ че о'а конкісътатъ dieta , noī ne цінвръшъ de пріма
остръ datopindъ a dedвче дп фаца Маіесъції Востре къ сінче-
ітате плісъ de респектъ тóте ачелое каре се червъ пеапъратъ
зпъ леци ла denlіna реставраре а констітюціоні ші пріп ачеста
а odixnipea пеаіспіл. — Амъ кважитатъ дп пытеле паціоніл къ-
ръ ачелъ downitоріз , кареле пе темеізлъ дрептвлі legalъ de
klironomia троплазі a dopitъ а се фаче реце алъ Ծнгарія коро-
атъ дєпъ леце ; ші fiindъ къ амъ възстгъ , къмъ токта ші la
aiwіl прегътіторі парте таре се трече din bedepe диспсъчівпea
евіl , daropindъ пботръ а фостъ а въ спнпе , la че феліs de кон-
ціоніл есте легатъ пріп котрактвлі de статъ (пріп дрептвлі пы-
лік) дрептвлі klironomie троплазі ші алъ дпкоропъріl , пріп а-
елъ контрактъ , пе лжпгъ каре Ծнгарія дші дете троплазі съз
аеi downitоре.

Noi нз амъкъ ачеле kondicivn, нз есте актъ **длгътиадатъ**
ъ се чере **длгътиадатъ** ачелора. Предечесори Maiest. Въстре аж
остъ реці аі **Днгариел** тогъ не лжпгъ ачелеа kondicivn; Mai. Въст-
ре ві се квінє тропълъ **Днгариел** тогъ не темеізлъ ачелі кон-
рактъ де статъ, кареле статорисе ачеле kondicivn. — Ноi ти
дреса постъръ нз амъкъ червтъ кончесівн, нз амъ проекктъ леци
юзъ спре асекъзреа фрептъріоръ постгре. Ноi амъ пофтітъ пъ-
наi, ка санкціонеа pragmatikъ съ се цінъ отржпсъ длтръ тогъко-
ріпозлъ събъ, къ тогъ кондіционіле ші **длгътиадатъ** речіпроче, ка
констітъдіонеа стръбнъ, лециле постъре **длгътиадатъ** пріп diетъ, със-
пінсъ пріп кважптълъ потестъції съ ое рестаторескъ, ші фрептълъ
сплікърії, modifіkърії събъ аіз desfiiпцърії лециоръ **дл** пічі о
ярте а лоръ съ нз се ia dela diетъ. — Къ впъкъвптъ поi
шідъ воітъ, ка легалітатеа ші констітъціоніалістълъ съ пъшеаскъ
рп локалъ потестъції абсолюте нз не жътътате, чі **длгъргеck** ші
иъръ пічі о штірбътъръ.

Прае'пальтвљ рескріптъ аж Mai. Востре фѣ емісъ кътръ поі; din
готъ копріосовлъ ші спірітвљ ачеотвъ рескріптъ не конвінсервътъ
къ дѣрере, къткъ Маіеотатеа Востръ тутръ адевъръ нз doprii а
демні тп Унгарія тутръ тщелесвљ санкціоні прагматиче.

Она din фундаменталеле kondisiunī але оакціонī pragmatichе есте, ка Ծнгарія съ фіе гъбернатъ десь лецил сале пропрії, ші къ Ծнгарія нз се побе гъберна дн тодвлк кзт се гъбернъ челе далте провінції. Црін зратаре не рецеце Ծнгарієї дль дандаторъ

иъ пътнай жърътвите че депоне, към ши дипломата дипломатъ, чи totъдодатъ ши санкціонна прагматикъ, саръ ачеаста токма ши таи дипломатъ де а се дипкорона. Ределе каре вреа a domini дип Бъгария, тревве диптич дипломатъ арт. З din 1790 съ се ши дипкоронен дип реситимъ де шесе лънъ дела венреа дип вакапъ а тропълъ.

Пріп үртмаре копрісвілл філтрегж алж преа'налтвлії Маіестьдії Востре реекріптэ а фостэ пептэр поі пеаштептатэ. Mai. Востръ фп опсьчігпе кз сапкцігпеа прагматікъ аці сөспінсж кз потестате абсолютъ копстітгігпеа ші лециле постре ші ачеастъ сөспенсігпе de потестате абсолютъ пз воіці пічі акт а о прекріта. Не промітіці пытai вакъді din копстітгігпеа постръ, пеаці ліпсітѣ de челе маі сөспідіале фрептэрі. — Лециле постре фундаментале леаді штерсж пріп потестатеа арбітрапіз, еаръ фп локалл ачелора не пыпеші діалогъ фтихърътескъ ші шатептъ, апоі череці ка ші поі съ ле кипоштетсж пе ачеале de леци фундаментале. —

Маїестатаеа Вóстръ претиндеі дела поі, ка съ трімітэмѣ де-
пятації ұп сепатылѣ імперіалѣ, кареле с'а ұлтоткітѣ Фъръ кон-
дукрапеа побстръ пътai прип альсолята потестате а доиніторзії,
еаръ дрептълѣ постръ лециолатівѣ, де каре паціпнеа побстръ с'а
фолосітѣ пъпъ актъ ұп пропрія са dietъ, ұп прівінца інтересе-
лорѣ побстре чедорѣ таі імпортанте съ ле трапсплатѣ сепаты-
лѣ імперіалѣ; — съ не ліпсітѣ deachel дрептъ алѣ дереі, ка ea
deespre контрівзіпнеа ші остъшітіеа са пропріз съ поітъ dечіде
(хотърж) ұп dieta са, ші ұп ачеастъ прівінца ұлкъ съ не съ-
піпстѣ сепатылѣ імперіалѣ. — Mai. Вóстръ не boindѣ а рек-
пояште о парте форте есепціалъ а лецилорѣ побстре ұлтоткітѣ
прип потестатеа лецилатівѣ, не ұндатораці ка съ ле modifікѣтѣ
ші редатіве съ ле штерцетѣ не ачелеа; не оппенеі ұлоі din
капзлѣ локзлѣ, къ не ачелеа пічі ұп вііторѣ нъ ле веңі къпаште,
ші ашиа Mai. Вóстръ делатграці ачелѣ пріпчіпіз fndamentалѣ не
каре заче орі че констітүшіпне, дыпъ каре лециле санкціонате нъ
се потѣ штерце декътѣ еаръш пътai прип ұлтреага потестате
лецилатівѣ, прип үршаре пітічіці ұп фаптъ потестатеа лецилатівѣ
а дереі. Mai. Вóстръ depегадї ұлтрециреа dietei (пріп depятації
din Apdealѣ ші din Кроація) ші totash претиндеі дела поі, ка
ұп ачеастъ старе пе ұлтрециріть съ не ліпсітѣ поі пе поі de пар-
теа есепціалъ а дрептълорѣ дереі, съ не префачетѣ копотітѣ-
ципнеа, съ прімітѣ диспюсъчкі октроіате ұп локѣ de леци fndama-
mentale, съ ұлтоткітѣ леци асупра чедорѣ таі імпортанте кес-
цишіл de патра дрептълѣ пъблікѣ, — ші тóте ачестеа съ ле фа-
четѣ къ totala делътэраре ачелорѣ пекіетаці, не карій дрептъ-
ріле дереі лі прівеште ұлтока ка ші пре поі.

Тоді ачештіа сиптіш паші аттіш de неконстітуціоналі, якісіті ачесія ловескій deadrentтілій діл фінда санкціонії прагматіче, нептркъ делітьбръ din тржпса тóте ачелеа, къте позіспеа леа сті-
полатій діл ачесеаші ка фіндр'юпі контрактій фіндаменталі опре а-
секрореа падівпій, якісіті авіа таі лась чева din тржпса, декътій
пымай дрептілій, de клірономій алд касеі dompitóре.

Токта дпсь декъ ачеотеа сөліспі де скітебрі дп констітю-
ціоне с'аръ чере пе калеа чеа легаль (адекъ прін dietъ), піч
атыпчі пе леамъ поте пріїмі, din какъ къ ачеола ap advче стрі-
къцівпе щі періквад фрептвріоръ ти інтересовръ пашкій.

De cîndă sî plătește dape și de cîndă exisțează o astăzișime regulație, națiunea totdeauna înăuntru dreptățile de a le da să că ale denera pe achestea doză prin diță (Aîn se citează căruia din 1715, art. 19 din 1790, art. 4 din 1827). Din contră de către guvernare de achestă dreptă va trimite la senatul imperial, peptru ca acolo să devină înțeleasă că alii decupre contracviziunea și astăzișimea propriu, prin care decupre averea și sănătatea sănătatea și atunci decupre achestea va dispune unui corpă ca achela (adică o senatul), și căreia mai multe state au prestat suport din reprezentanții lor autori și aici. Ei își spune că o parte mare a achelor și se poate să fie confederație-țărănească, și căreia membrul său nu să fie sănătatea, apoi senatul ar putea să dispună săptămână de la începutul săptămână, care nu să fie sănătatea, care este săptămână pînă în interesul sănătatea pînă datorează sănătatea.

Тотъ контрівзгідпea dipéptъ че се пътеште рецеаскъ, с'а вотатъ totъdeazna пріп dietъ ; earъ комітателе шіаš вотатъ еле сътеле спре коперіреа спеселоръ domestіче ; earъ контрівзгідпi indipente (топополіврі, аксісе, тімврврі шч.) ʌn Ծгарія nз аѣ фостъ къпоскъте. Nзмаі сареа ші въmile аѣ фостъ регалії ші ʌn ачеастъ калітате аѣ фостъ топополіврі, ʌпсь ші да ачестеа се а-тестека dietа діреі ші апгте предзглъ сърії ʌлъ хотъра dжnca.

Editor: V. S. Acharya. 1991

Біхоръ, З. Августъ 1861.
Ли п'єтерблъ 56. алѣ Газетеї Трансільваниї, дптр'юпѣ арті-
клъ datъ din Tzrda, амѣ четітѣ естрасвлъ къртічелѣ D. Dr. Вап-
чіа; — de ашѣ фі штітѣ, къ воів фі атътѣ de феріцітѣ се чітескѣ
пліфікареа автопоміеї бесерічесчі пріп D. Вапчіа, дп кътева лі-
нії — ны шіаші фі стрікатѣ окї къ четіреа алоръ 118 фене.

— Еă нă штів че аă пресімпітă D. капопікă, кă шіа Ісатă квр-
ців аă тăтăніна пăвліквăл, кă аптыїлă сеă опă, — апои ші аче-
ла кă скопă de a апера абсолютістvăл ші decnotістvăл бесері-
ческă, каре атъта стрікъчівпе, та ші деспераре а кăшівнатă die-
чесе; — персеквареа преоділорă de mai вăпă пріпчіпів о трекă
кă ведереа, къчі е квоскватă пăвліквăл, кăтă амă пăтітітă пеп-
трă кълзгърістvăл впорă барбацă, кърора li с'a dată потере а
дескіде ші дпкіде порцие челе de ферă — дпкісóреа din семі-
напір — ші потоее еаръші дела архієрëв а трапта кă преоділ дă-
пă плақвăл лорă. —

Дыпă конвінцероа тaea, скопăлă D. Вапчіа, кă окріереа кър-
тічелей „Dialoгă деспре констітутівпеа беоерічей ші деспре cinode“
а фостă, кă вăзжандă преа зелосылă D. капопікă десволтареа тем-
пірілорă, — кăтă дебе съ'ші рутпă гратмазій абсолютістvăл, съ-
прематія, брba аскътаре ші пептрă гăверпăлă dieчесанă оръданă,
— пресімпіндă еаръші, кă нă песте тăлăл пеомінтітă дебе съ-
се конвічесе cinodvăл, пептрă bindeкареа допінгілорă постре че-
лорă пептітерате ші таи тăлăл песяферибile. — Dieчеса постре
оръданă тотă таи съсă а вăплатă кă капă докътă челеалте die-
чесе ротжне, — дптродвсаă есаміпеле cinodale ка ші кăтă пои
амă авé согъціа чеа таре — тісерів дествăл — ка се къль-
торімă ла Opadea таре, перзжандă аколо 4 5 зile дп zadapă кă
опесе тăлăл, пытai съ еоперпă форца впора — таи дпколовс'a
дптродвсаă о тапсă de 420 фр. в. а. пътіндă, де ачелă біетă
теологă, каре арă кътеза а се късъторі кă о фікъ demп de
преоділ, din челе З dieчесе romane Ачи пote еокістă тотă
dieчеса, — „de nobis, sine nobis“ къчі фърь съ се фів прово-
катă преодітæa din тотă distrіtule, ка съ'ші dée опінівпеа са,
— a zică вăпă коріфей, sic volo, sio iubet, ші с'a фъкютă. — Mai
дптродвсаă дпкъ ші алте вътъшърі кă кари дпсъ, нă воіскă а
фаче десгътă пітепнă.

Domniel Сале Вапчіа ачестă абоолятістvă, — каре дп чеа
таи таре тъсъръ ла есерчітă — форте іа пъквăл, — ші іарă
къдé форте ръă, къндă преодітæа арă протеста, ші арă стерце
недрептъдile ачесте тодă кă тодă, пептрă ачеаста дарă воіесче
а капачіта преодітæа дп опăлă съсă, — дпде стрігъ, кă преоді-
тæа n'ape дрептă de a поfti cinodă, ші а протеста — кă по-
тереа преодітæа е концептратă дп Архієрëв — еаръ елă тотă
потереа шіаă дато впорă коріфей, кари апои тръiesкă кă са пы-
тai спре дппілареа преодітæ!.

Мai біne D. капопікă Dr. Вапчіа, тетівăл каре лăз пепрдтă
дп zadapă кă опăлă съсă пытітă — кă каре а кăшівнатă тăтă-
рорă бенесімпіторілорă dicпreціă, dicгъстvăл, та ші компътітіре
съ'ші фі фолосітă спре вăпă скопă таи търецă. — Къ Dómne!
ноi romanii băхърепi, пептрă пеятулітæа ші neапъсареа mai
mapilopă, амă deveпітă ла чеа таи компътітіроре старе. —

B

Cronica esterna.

ІТАЛІА. Тăрпинă, 7. Августă. Дыпъче парламентvăл італіанă
а вотăтă контрацероа вăпă поă дппрѣтвăтă de статă, порпіндăсе
съвокріпівле се арътă вăпă ресватă дптреită de чеа че се
аштепта, пептркъ сътеле съвокрісе ешіръ пыпă астъзă ла 900
тăліопе, чеа че со іа ка вăпă тестіmoniă стрăмчітă алă дпкред-
епiи пăвліче де каре гăверпăлă !ăi Вікторă Emanuїlă с'арă вăкъ-
ра ла прекомпълітorea маорітate а італіапілорă. — Тотăтă дп
фостvăл регатă неаполітанă ші дп Січіlia партіта dinactiei екі-
лате таи дпнадуă капăлă, пыпă акăт дпсъ тотădeана спре стрі-
къчпеа с'a.

Дп Британіа таре wedinçele парламентvăл се дпкісерь
пептрă естімпă дп 6. Августă. Ка ачеа окасіоне реçina Вікторія
дăші дескіпері сперанца, кă пачеа Европеи нă се ва тăрбира, дă
паре дпсъ ръă, кă дп статvăл пордамеріканă ръсвоівăл чівілă къ-
шъпă атъта върсare de съпce.

Пріпчіпате ле вăпіе. Бăкърештă 2/14. Августă. Съ дычо
минъпе кă кътă чербічіе се дпнадштъпескă партіdele дп Пріпчі-
пате, ешіte din intereste пардіале ші egoistиче дп сіпăлă вăпia
ші ачеліаші попорă de вăпă съпce; піcă tă пріпчіпă adоптатă de
тодă, пептрă ка съ се концептреze дп елă ка дптр'шăл фокă тобе
фачендеle ші тобе дпкордъріле тăтăрорă партітелорă de a кон-
соліda вăторівăл падівпеа, — піcă tă тăжăбче de ажкпсă енер-
гічe лăтate спре a bindeka гаңгрена че рóde la viéda de статă a
Ромъниe. Чi o сімпăлă лăтătă пепгрă планапă пăтгітă пе с пă-
тăнă de чеа че вреа а пеckи дп тăрбираle romanistvăj !! —
Ашиа чіпе ва ферічі вăторівăл роткнăшă, къчі консерватів съсă
боерітæа чеа тăташіш се цине тордішă пытai de intereste eи
каетічe, аристократічe, пе каре n'арă вреа кă піcă вăпă преодv (?)

але дптірці кă тобъ падівпеа, дпцелегă кă тотă попорvăл ро-
тăпă, пептрă кă о сіпгвăл фракціоне, о аристократіе фърь попорă
ші ачеста фърь чеа n'a ферічітă піcă вăпă отатă дп вăторівăл !ăi,
de оче піcă нă се пôte сіпгвăл аристократіе пытai падівпеа, кăт
претіnde ea. Кă тобъ ачеста ea боерітæа ші чеа а църї ротъ-
пешті кă тікă кă таре се опăне пе рутпете de капă, ка лецеа
електоралъ се нă се mai ectindă ші ла чеа mai пăдунă авădă,
пептркъ ле e фрікъ, кă 'ші перdă плапопа аристократікъ, съпă
каре вреа де dicпvăл пытai ei деспре іпстітутівпеа църеi, ка ші
mai дпnainte ші се факъ трачікъ кă падівпеа дăпă плаќă; — дар'
de астă бόль epidemіkъ нă e пытai аристократіа дп Пріпчіпате
тортвăтă, чi дп тобъ Европа се реfпчérkъ аристократіа аші
траце ла бла с'a кътă ва потé таi тăлăл din жарвăл дрептвăлорă
поліtіche, de ачеа вăzі атъта сіmpatіă дпгре eи кă тобъ аристо-
кратіе веçіе, — ші аштеаптă кă тодă din тобъ Европа пытai
вăпă вăпtă порdikъ, ка кă ажкторівăл лăт съ се mai ръкорéскъ дп
ресfпцvăл предomпіре саle асвра чеолорvăлalte пласе de попорă.
— Дпсъ съ пе дпtrеbătă; вănde пе афларътă пыпă ла апăлă
1852? Шi dékъ пе афларътă ръă, кăт e de a дппітă тrіsta а-
чеа старе? — Аă авăтă боерітæа okacіonе de эжкпсă а фаче
падіvпеа таре ші таре, de че o adăse ea ла атъта іostarцă, ші
prin ea дп doara тордă? — Dékъ с'a trezită akăt падіvпеа ші
нă вреа a'ші mai дпkredingă сортеa вăторіvăl сіпgвăл пытai дп
тăпіле кастеi ачеліе прікъжіте ші deokiate, de че съ пă вă dău-
tăпă фраzi de ачелаші съпç! пыndăvă кă тодă дп кăтпăла вăр-
тăцă пе басеа de дрепtă чеа mai цепераль, ашежандăвă дпtr'o
старе plăпă de дпkredere, plăпă de гlopie, plăпă de стіmă дп-
пăntea лăтme чівіліcate, ші plăпă de гарантіе пептрă вăпă вăторіvă
mai отрълвчіtă ші mai koncolidată?! La 1847 аристократіа тран-
сіlvăл вăл ка ші mai 'nainte чеа полónă пă вреа піcă съ шtie de
штерцероа юбъціеi, ear' dăпăче падіvпеа romană дп adăpărea
дела Blажiă a dekiată ші decfiinkarea юбъціеi, апои се гръб-
ръ тотă eи ші дпкъ престе капă a dekiapa штерцероа ровбтэлорă
съсă а кълчілорă, ка съ потъ ziche kă eи аă фостă чеа цепероші,
ші съ'ші потъ претіnde o decdătămară, o деспітгвіре чеа пădună
prii тăжăбіреа statutăl. Bedeu i съ пă o пădună mai ръă, кă
dékъ аă дпchepătă ші дп Пріпчіпате adăpări падіonale da попорă
кă зечіle de mi, кăт фі чеа din кăтпăлă lăberтъцă дп Бăкъ-
рештă din 11. Iună a. к. ші чеа дела Фрăтăsă la Iasi din 25.
Iună a. к. de алте атъта mi, каре аă пріmіtă кă апăлăсă кон-
клавăл komіtетvăл чеptrajă alesă de adăpărea падіonale din
кăтпăлă lăberтъцă дп Бăкърештă, каре претіnde вăпtă Dom-
пăлă ромъпă ші цепералісареа лецеi вăкъгорале: апои пă пătăcă
mai avea піcă вăпă проспектă de алте сепаратісme, чi вреадă пă
вреадă, вăді кътă de фрікъ вăкъроші a da тăна de дпfrerăpere кă
тотă попорvăл дп тобъ респектvăл ші атăпă чіпе ворă фі пеатра
skandalеi?! Шi апоi, dékъ пă пе кăшtigătă вăпă пыте фріп
фапte цепербсе, de че mai ші тăтăпă, ка вăга пытai пептрă пătătă
ші пептрă сътărareа патимелорă apătale??! — Vita haec est
fabula quedam, scena autem mundus, versatilis histrio et
actor quilibet est hominum.— Propter famam nominis quid
nobiscum ferremus?!! P.

Publicatiune si multiamita.

Venindu in tómn'a trecuta tenerulu nostru studinte de filosofia
I. Bumbacila din partile Caransebesului, satulu Tăregova, spre a con-
tinuă studiele la Viena, cu acea sperantia, cumca coleptele stipendiari
din Banatu voru ajunge spre a se formă si pentru densulu unu аju-
toriu potrivitu, dar' afstanduse inse in aceasta sperantia insielatu, sub-
scrișulu spre alu scapă de apesatőriă lipsa si ai făce cu potintia re-
manerea in Viena, intreprinseiu pre seam'a lui la cativa banatiensi din
Viena a coleptă, carea avu urmatoriul resultatu:

Preasnalucită Dómna Caterina de Mocioni contribui 120 fl. m.a.
Preademnul Domnu presiedinte tribunalu Sim. Popoviciu amesuratu
ofertului ce facuse in var'a trecuta pentru fondulu stipendariu din Ba-
natu 60 fl. m. a Domni'a Sa preazelosulu nostru barbatu, comisionariu
B. G. Popoviciu 30 fl. m. a. Dómna S. Babesiu 18 fl. m. a., adeca
sum'a totala de 228 fl. m. a.

Din acesti bani s'a datu numitului teneru pe lunga adeverintie.

Pe 5 luni din Octombrie 1860 pana la 1. Martiu 1861 cate 20 fl.
pe luna, la olalta 100 fl. Pe 4 luni, adeca din 1. Martiu para la 1.
Iuliu 1861 cate 25 fl. pe luna la olalta 100 fl. Pentru tapsele colegiali
28 fl.; asiadara intru totu 228 fl. fl. m. a., adeca intreag'a suma a-
dunata.

Adeverintele originali se voru tramite barbatiloru, ce administra
causele stipendarii in Banatu; ear' generoselor persoane ce contribuia
sumele susunotate li se voteadia ou aceasta ocasiune, in façăa publi-
cului romanu, cea mai serbinte multiamita. V. Babesiu.